

angelorum, laetitia sanctorum omnium, totiusque curiae coelestis perpetua iucunditas! Quomodo cantabimus canticum in terra aliena? Unde gaudium animae in valle lacrymarum positae, inter tot tantasque aerumnas commoranti? Minime cantare potest ac laetari anima, nisi te cognoscat ac totum possideat et amplectatur, o dulcis Iesu! Cor enim tuum est vera promissionis terra, fluens lacte et melle Cor tuum est vera iustorum patria: et exul a patria nemo gaudet, cantat nemo. « Iesu, dulcedo cordium, fons vivus, lumen mentium, excedens omne gaudium, et omne desiderium » aperi nobis fontem coelestium consolationum, ut inde hauriamus in gaudio. Aperi cor tuum et ingrediemur ut de gaudiis sanctorum aliquantulum percipiamus; et in te et per te in omni tribulatione consolemur.

Deprecatio. Ne despicias, Omnipotens Deus, populum tuum in afflictione clamantem, sed propter gloriam nominis tui, tribulatis succurre placatus (Ex Missali Rom.).

CONCIO XXXV.

THEMA: Ego sum vita.

(Ioann. XI, 25).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cordi Iesu adhaerendum, quia est vita nostra.

DIVISIO. I. Est radix vitae; II. Est reversio ad vitam; III. Est conservatio nostra in vita spirituali.

PARS I. Est radix vitae nostrae spiritualis: a) A qua si qui eradicatus sit, vel non insertus, nullum facit fructum vitae; b) Cui tamen qui fuerit insertus uberiores vitae fructus faciet.

PARS II. Est reversio ad vitam nostra spiritualem: a) Remissione peccatorum per collationem gratiae tum sanctificantis, tum sacramentalis b) Reviviscentia virtutum et meritorum.

PARS III. Est conservatio nostra in vita spirituali: a) Politice; b) Oeconomice; c) Ethnice; d) Physice; e) Quasi sol, etc.

Exordium. Ponderatissimum est donum, de quo in praesenti concione disserere debemus, a Corde Iesu procedens; bonum, nempe, vitae; ipsum enim est vita nostra: *Ego sum vita*. Ponderatissimum dico, aestimabilissimum, supremum tum in ratione principii, tum in ratione medii. Ratione principii quidem, quia esse est radix cuiuscumque operationis, sive physicae, sive intellectualis, tam in natura quam in gratia; nemo namque et nihil operatur antequam sit. Hinc est quod super omnia appetamus vitam, et vita sit bonum quod diligentius servare curemus, et dolentius amittamus. Solius instinctus vi a natura inditi, ducta, etiam irrationalia vitam appetunt et mori recusant. Tota omnino physica natura pulchrior ac florentior apparet tempore verno, quod est rege-

nerationis ac reviviscentiae tempus. Et etiam in ratione medii. Nam vitam gloriae, quod est summum bonum, assequimur per vitam gratiae tamquam medium necessarium; et in ipsa gratia non renascimur, nisi prius in natura nascamur. Semper ergo vita est bonum optimum.

Quaestio praecipua versatur circa sensum, quo in hac concione, vitam percurrere debeamus. Nam in hac Litaniarum expositione, triplex datur propositio simillima. Prima (Concione XXVII sub deprecatione XXI) qua Cor Iesu pertractatur velut fons vitae. Secunda (Concione XXVIII sub eadem deprecatione XXI), in qua agitur de Eo, tamquam de fonte sanctitatis. Tertia est praesens in qua sub deprecatione XXVIII Cor Iesu dicitur simpliciter: vita nostra. Concione XXVII egimus de vita generaliter sumpta: ex hoc namque Cor Iesu est fons vitae quia ab eo, velut a fonte uberrimo, ortus est omnis spiritus vitae naturalis, gratiae et gloriae. Concione XXVIII agitur de vita etiam; sed tantum de spirituali, et sensu strictiori, in quantum importat progressum in perfectionis viam; ideoque dicitur illic Cor Iesu, fons sanctitatis. Restat ergo eandem vitam pertractare spiritualem gratiae, sed modo latiori, in sensu nempe, quo quotquot in Deo vivunt per Christum in eo vivunt. Ideo dicitur: vita nostra; non enim venit vitam naturalem, sed spiritualem gratiae praebere. En quare a me huius concionis praesens statuitur

Propositio. *Cordi Iesu adhaerendum, quia est vita nostra.*

Cum iuxta D. Thomam: « illa proprie sunt viventia, quae seipsa secundum aliquam speciem motus movent » (1) vita est non solum operatio quaedam, sed principium et radix cuiuscumque operationis. Unde « illud in homine radicaliter est vita, quod est principium motus et actionum vitalium in eo » (2). Ita in homine cor dicitur vita hominis, quia ab eo

(1) *Summ. Theol.* p. I, q. XVIII, a. 1.

(2) A LAPIDE, *Ad Philipp.* I, 21.

omnis vitae physicae motus procedit; homo enim ex corde vivit, et ab eo omnia membra vitam hauriunt; quia, scilicet, cor est radix vitae et cuiuscumque operationis vitalis physicae, ita ut sit in homine primum vivens et ultimum moriens. Unde anima est vita corporis, quia est principium motus eius; et Deus est vita animae, quia est similiter causa esse et operationis ipsius, ut scribit S. Augustinus: « Vita carnis tuae anima est, vita animae tuae, Deus est. Quomodo moritur caro amissa anima, quae vita est eius, sic moritur anima, amisso Deo, qui vita eius » (1).

Ita Cor Iesu dicitur, et est vita nostra in quantum per ipsum in vita spirituali movemur; seu ex hoc quod est principium radicale totius et cuiuscumque operationis in spiritualibus. Et hoc tripliciter.

Divisio. I. *Quia est radix vitae;* II. *Quia est regressus ad vitam;* III. *Quia est conservatio in vita.*

PARS I. — EST RADIX VITAE SPIRITUALIS.

Cor Iesu est vita nostra quia est radix, per quam, et in qua vivimus. De eo enim dictum fuit: « In die illa radix Iesse, qui stat in signum populorum, ipsum gentes deprecabuntur, et erit sepulcrum eius gloriosum » (2). Idest ad eum, per quem mors superabitur, omnia festinabunt, ut vivant: « Nunc princeps huius mundi eiicietur foras. Et ego si exaltatus fuero, omnia traham ad me ipsum » (3). Ipse Iesus per Ioannem vocat se radicem: « Ego Iesus misi angelum meum testificari vobis haec in Ecclesiis. Ego sum radix, et genus David, stella splendida et matutina » (4). Vera radix, a qua iusti nutrimentum sugunt, ut fructus af-

(1) A LAPIDE, *Ad Rom.* I, 17.

(2) ISAI. XI, 10.

(3) IOANN. XII, 31.

(4) *Apoc.* XXII, 16.

ferant ad similitudinem ligni, quod plantatum est secus decursus aquarum; et a qua eradicati, vel cui non inserti nullum vitae fructum faciunt, similes seminibus quae, « quia non habebant radicem, aruerunt » (1).

a) Est enim Cor Iesus radix, a qua quisquis eradicatus nullum facit fructum vitae. Is assimilatur illis seminibus de quibus A Lapide: « Quia enim tenuem habebant terram, cui mox succedebat petra, hinc partim defectu humoris, partim vis solis ad petram radios suos reflectentis, itaque aestum augmentis et intendentis, arefacta et exusta sunt. Porro petra est durities protervae mentis, ait Rabamus, in qua non est altitudo, id est profunditas terrae, id est profunda lenitas animae obedientis, et disciplinis coelestibus institutae » (2). Unde tales nullum vitae fructum reddunt; radices enim habent fixas non in Christo, sed in mundo, de quibus legitur: « radices gentium superbarum arefecit Deus » (3). Unde per Ioannem: « Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso, nisi manserit in vita, sic et vos nisi in me manseritis » (4). « Sicut palmes a vite haurit vitam et succum ad producendum uvas, sic et vos a me hauritis vitam gratiae et spiritum ad producendum bona opera, quae mereantur vitam aeternam. Ex hoc loco ergo patet hominem non a se suisque naturae viribus, non etiam exterius ab homine docente vel suadente, sed ab interna Christi gratia, partim actu praeueniente, partim habituali, haurire vim producendi bona opera, praesertim supernaturalia, ac vim per illam merendi augmentum gratiae et gloriae; quia palmes nihil habet a se, sed omnem succum, efficientiam et vim producendi uvas haurit a vite » (5). Unde nisi de radice participemus nullum vitae fructum dare possumus: « quia sine me nihil potestis facere » (6). « Non

(1) MATTH. XIII, 6.

(2) Super hoc loc.

(3) Eccli. X, 18.

(4) XV, 4.

(5) A LAPIDE, hoc loc.

(6) IOANN. XV, 5.

tantum generali et naturali, sed et speciali ac supernaturali gratiae auxilio praeueniente et concurrente, nihil potestis facere, nihil, scilicet, fructus qui sit fructus vitis, id est Christi, vel gratiae, uti praecessit, hoc est, nihil vita aeterna, aut gratia dignum et meritorium, quod uvae et vinum, quod est liquor praestans, repraesentat, uti volebant Pelagiani qui censebant opera bona et meritoria posse absolute fieri per liberum arbitrium, facilius tamen per gratiam » (1). Unde legitur, Sapient.: « Impiorum multitudo non erit utilis, et spuria vitulamina non dabunt radices altas » (2).

b) Sed e contra est Cor Iesu radix, cui si quis insertus fuerit, uberes vitae fructus faciet: « radix autem iustorum proficiet » (3). Ita praeannuntiatum fuit ab Isaia: « Et mittet id, quod salvatum fuerit de domo Iuda, et quod reliquum est, radicem deorsum, et faciet fructum sursum » (4). Ut enim scribit Apostolus: « quod si libatio sancta est, et massa; et si radix sancta, et rami » (5). Radix autem iustorum est Christus, cui per charitatem inserti sunt: huiusmodi vero radices sanctae illi sunt rami: « ego sum vitis, vos palmites » (6); et ideo fructus sanctitatis portant. Iusti rami sunt, non radix: « non tu radicem portas, sed radix te » (7); non enim sanctificant radicem seu Christum, sed ab ipso unice sanctificantur. Et ideo sunt velut arbores, quarum radix Christus est; arbores ergo bonae. Nunc autem, « omnis arbor bona fructus bonos facit » (8). Unde apparet quod fructus iustorum sint fructus vitae: « Qui manet in me, et ego in eo, hic fert fructum multum » (9). Idest « qui ita manet in me, ut ego etiam maneam in eo, hoc est qui manet in me non per solam

(1) A LAPIDE, hoc loc.

(2) IV, 3.

(3) Prov. XII, 12.

(4) XXXVII, 31.

(5) Ad Rom. XI, 16.

(6) IOANN. XV, 5.

(7) Rom. XI, 18.

(8) MATTH. VII, 17.

(9) IOANN. XV, 5.

fidem, sed per fidem charitate formatam, ita ut ego vicissimum eum redamem, meoque spiritu imbuam, hic fert fructum multum bonorum operum et meritorum, quibus augmentum gratiae et gloriae iugiter promeretur » (1).

Et ideo, quia Cordi Iesu insertus, iustus vita vivet, « et erit quasi lignum quod transplantatur super aquas, quos ad humorem mittit radices suas, et non timebit cum venerit aestus. Et erit folium eius viride, et in tempore siccitatis non erit sollicitum, nec aliquando desinet facere fructum » (2), cum e contra, « radices impii siccentur » (3).

PARS II. — EST REGRESSUS AD VITAM SPIRITUALEM.

Deinde Cor Iesu est vita nostra, quia est reversio ad vitam spiritualem, seu via, qua ad vitam gratiae revertimur. Contingit enim non semel hanc vitam ob peccatum mortale amitti; et tunc ad eam resurgimus, seu redimus per Christum; unde illud: « Ego sum resurrectio et vita » (4); quod aliqui sic exponunt « ego sum resurrectio ad vitam » (5).

a) Et haec vita recuperatur primo: remissione peccatorum, mediante sacramento poenitentiae, sive quoad culpam, sive quoad poenam aeternam: « Ego sum, ego sum ipse, qui deleo iniquitates tuas propter me, et peccatorum tuorum non recordabor » (6). « Et cum averterit se impius ab impietate sua, quam operatus est, et fecerit iudicium et iustitiam, ipse animam suam vivificabit » (7). Quod ad hanc vitam quis per poenitentiae sacramentum renascatur sic probat S. Thomas: « poenitentia in quantum est sacramentum praecipue in confessione

(1) A LAPIDE, hoc loc.

(2) IEREM. XVII, 8.

(3) IOB. XVIII, 16.

(4) IOANN. XI, 25.

(5) A LAPIDE, hoc loc.

(6) ISAI. XLIII, 25.

(7) EZECHIEL, XVIII, 27.

perficitur: quia per eam homo ministris Ecclesiae se subiicit, qui sunt sacramentorum dispensatores. Contritio enim votum confessionis annexum habet; et satisfactio pro iudicio sacerdotis, cui fit confessio, taxatur. Et quia in sacramento poenitentiae gratia infunditur, per quam fit remissio peccatorum, sicut in baptismo; ideo eo modo confessio ex vi absolutionis coniunctae remittit culpam, sicut et baptismus » (1). Haec autem gratia, qua liberamur a morte peccati et remissionem peccatorum consequimur, collata fuit a Christo quando sacramentum poenitentiae instituens ait ministris suis, « quorum remiseritis peccata remittuntur eis » (2). Quapropter haec resurrectio ad vitam gratiae, fit virtute Christi huius sacramenti institutoris.

b) Et hoc fit collatione gratiae tum sanctificantis, tum sacramentalis. Sanctificantis quidem, cum peccata remitti nequeant sine illius infusione, qua nempe efficimur amici Dei. Hinc Tridentinum: « Si quis dixerit homines iustificari vel sola imputatione iustitiae Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia et charitate anathema sit » (Sess. VI, c. 2): tum nempe sacramentalis, propriae huic Sacramento, quae nempe nos roborat ad perseverandum (3). Per gratiam hanc duplicem, duplex bonum consequimur: per gratiam sanctificantem aperitur de novo paradisus a cuius introitu prohibebamur per culpam et reatum poenae; quae impedimenta amoveantur, per gratiam sanctificantem infusam homini confitenti et subiicienti se clavibus Ecclesiae, quibus aperitur Paradisus. Per gratiam autem sacramentalem firmamur in spe salutis aeternae consequendae: « per confessionem enim homo fit humilior et cautior » (4): et per eam subiicitur Christo, a quo provenit nobis spes remissionis et virtus clavium Ecclesiae, cui confitendo se subiicit homo.

c) Tandem reviviscentia virtutum et meritorum. « Cer-

(1) *Suppl.* q. X, a. 1.

(2) IOANN. XX, 23.

(3) DEL VECCHIO.

(4) *Magist. Sent.* lib. IV, dist. 17.

tum est virtutes infusas ob peccatum deperditas restitui per poenitentiam; cum hae sint proprietates gratiae sanctificantis. Item merita, seu bona opera per peccatum mortificata, quae facta in gratia desierunt meritoria esse, post peccatum, per poenitentiam reviviscunt. Legitur Ezechiel: « Impietas impii non nocebit ei, in quacumque die conversus fuerit ab impietate sua » (1). At opera mortua, facta in statu peccati, licet in se bona, non habent meritum, utpote facta in statu peccati mortalis, idest in statu mortis; cum quae numquam vitam habuerint, nequeunt reviviscere quoad vitam aeternam » (2).

Cum ergo haec omnia, quae in iustificatione efficiuntur, virtute Christi efficiantur, evincitur ipsum esse reversionem peccatorum ad vitam, ideoque ipsum esse vitam nostram spiritualem.

PARS III. — EST STABILITAS SEU PERMANSIO NOSTRA
IN VITA SPIRITUALI.

Est tandem Cor Iesu vita, in sensu quo est vitae nostrae conservatio. Sic enim se gerit in gratia sicut in natura. In natura creavit nos, idest eduxit de nihilo; in gratia eduxit nos de nihilo gentilitatis, seu peccati; ideo dicitur etiam creatio: « creati in Christo Iesu » (3). Item in natura omnia conservat, idest sua virtute sustinet, ne ad nihil revertantur. Et si inanimata et insensibilia, supramodum homines et praecipue iustos suos sustentabit: « Fidelis est Deus qui non patietur vos tentari supra id quod potestis » (4). Sic Cor Iesu est conservatio vitae spiritualis nostrae. Et hoc multipliciter. Super illud: « ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi » (5), audiamus A Lapide: « Tro-

(1) XXXIII, 12.

(2) DEL VECCHIO, tom. II, n. 673.

(3) Ephes. II, 10.

(4) I Corinth. X, 13.

(5) MATTH. XXVIII, 20.

pologice Christus est in anima et cum anima fideli et sancta usque ad finem vitae, donans ei magnum illud perseverantiae donum, quod electos in coelum perducit; ipse enim iustum non deserit, nisi prius a iusto deseratur; ut ait ex Augustino, (Conc. Trident. Sess. VI). Itaque Christus est in anima sancta.

a) Primo politice, quasi rex in regno suo, quod secundum leges iustitiae recte dirigit et moderatur, et quasi dux in exercitu eum roborans, ut hostes omnes, puta mundum, carnem et daemonem superet et debellet.

b) Secundo oeconomice ipse est in anima, quasi pater in domo et familia, quam sapienter ille regit, protegit, et ditat. Rursum ipse est in ea, quasi navarchus in navi, qui eam per undas et fluctus huius maris procellosi, idest, per tentationes huius vitae periculosae, secure dirigit ad portum salutis aeternae. Ipse est in ea qualis auriga est in curru, ut nos quasi dormientes vehat, in urbem et patriam coelestem.

c) Tertio, ethnice Christus in anima est, quasi ratio et prudentia, quae omnes actiones prudenter dirigit, iuxta normam rationis divinae et legis aeternae, quae est in mente Dei...

d) Quarto, physice ipse est in anima id, quod anima est in corpore; ipse enim est quasi animae anima, ipsam vitam gratiae vivificans, ut anima vivat vitam, non animale et carnalem, sed spiritualem et divinam...

e) Denique ipse est quasi ignis divinus, animam flammae charitatis illuminans et inflammans. Ipse est in anima id, quod sol est in mundo; scilicet ipse est sol coelestis, totum animae nostrae orbem luce gratiae suae illustrans, vivificans, calefaciens, et bonis virtutum omnium operibus foecundans...

Consequentia. Ergo Cordi Iesu adhaerendum. Sicut enim insitum vivit ex hoc, quod stipiti inoculatur, et unum cum trunco efformat, ita nos vivimus in Iesu in quantum per spiritum suum ei adhaeremus. Audiamus S. Augustinum: « Fiant (fideles) corpus Christi, si volunt vivere de Spiritu Christi. De Spiritu Christi non vivit, nisi corpus Christi.

Intelligite, fratres mei, quid dixerim. Homo es, et spiritum habes et corpus habes. Spiritum dico, quae anima vocatur, qua constas quod homo es; constas enim ex anima et corpore. Habes enim spiritum invisibilem corpus visibile. Dic mihi, quid ex quo vivat? Spiritus tuus vivit ex corpore tuo, an corpus tuum ex spiritu tuo? Respondet omnis, qui vivit. Qui autem hoc non potest respondere, nescio si vivit. Quid respondet omnis qui vivit? Corpus utique meum vivit de spiritu meo. Vis ergo et tu vivere de Spiritu Christi? in corpore esto Christi. Numquid enim corpus meum vivit de spiritu tuo? Meum vivit de spiritu meo, et tuum de spiritu tuo. Non potest vivere corpus Christi nisi de spiritu Christi. Inde est quod exponens nobis Apostolus Paulus hunc panem: Unus panis, inquit, unum corpus multi sumus. O sacramentum pietatis! O signum unitatis! O vinculum charitatis! Qui vult vivere habet ubi vivat, habet unde vivat. Accedat, credat, incorporetur, ut vivificetur » (1).

Affectus. « Ergo, o anima sapiens et sancta, vicario amore et desiderio occurre Deo tuo. Iesus tuus cupit esse tecum; tu vicissim non nisi cum Iesu esse cupias. Deliciae eius sunt esse tecum; deliciae tuae sint esse cum illo. Ab illo ergo sine te regi, flecti et dirigi, uti regnum sinit se regi a rege, exercitus a duce, domus ab hero, navi a nauclero, currus ab auriga, voluntas a ratione, corpus ab anima, mundus a sole. Sufficis tu Deo; sufficiat tibi Deus tuus; ait S. Augustinus » (2).

Deprecatio. Dispone, quaesumus, Domine, voluntates nostras secundum Cor Unigeniti tui, ut eius exemplo id unice semper velimus et operemur, quod placitis tuis, tuaeque gloriae respondeat incremento (3).

(1) *Tract. XXVI in Ioann.*

(2) A LAPIDE, *In Matth. XXVIII, in fine.*

(3) Ex antiq. Officio Parvo. Nilles, pag. 443.

CONCIO XXXVI.

THEMA: Ego sum resurrectio.

(Ioann. XI, 25).

IDEA CONCIONIS

PROP. Cordi Iesu nos conformare debemus, quia est resurrectio nostra.
DIVISIO. I. Est causa; II. Est exemplar; III. Est praemium resurrectionis nostrae.

PARS I. Est causa: *A)* Resurrectionis corporum: *a)* Eorum, quae Ipse suscitavit; *b)* Eorum, quae apostoli aliique sancti suscitaverunt; *c)* Et omnium in universali carnis resurrectione. *B)* Est causa resurrectionis animarum: *a)* Per se; *b)* Per sacramenta.

PARS II. Est exemplar: *A)* resurrectionis corporum, quae ad similitudinem corporis Eius erunt: *a)* Impassibilia; *b)* Subtilia; *c)* Agilia; *d)* Lucida. *B)* Et animarum: *a)* Novitate vitae; *b)* Immortalitate quadam spirituali, sive constantia in statu gratiae.

PARS III. Est praemium resurrectionis: *a)* Animarum, quae per Ipsum Deum videbunt; *b)* Et corporum, quae animae gloriae in aeternam participabunt.

Exordium. Postquam, superiore concione, egimus de Corde Iesu prout est vita nostra, ratio ipsa iubet de illo agere in quantum est resurrectio nostra. Nam resurrectio praesupponit et vitam et vitae amissionem, cum mors nihil aliud sit quam vitae amissio, nec quis recuperare possit nisi quod antea perdiderit. Ideo in primis iuxta ordinem deprecationis agendum est de vita; deinde de nova eius per resurrectionem adeptione.

Sed hic ordo videtur pugnare contra ea quae Christus constituit, dicens: « Ego sum resurrectio et vita »: ubi primo